

Luovat alat ja kulttuuri – ennakkotehtävä toisen asteen opiskelijoille

TEHTÄVÄN TARKOITUS

Tämän tehtävän tarkoituksena on auttaa sinua pohtimaan, millaisia uramahdollisuuksia luovilla aloilla on ja voisiko jokin niistä sopia sinulle. Tässä tehtävässä tarkastelet luovaa alaa realistisesti: millaista osaamista siellä tarvitaan, millaiset työmarkkinat alalla ovat ja voisiko se olla sinulle mahdollinen suunta tulevaisuudessa.

Aloita tutustumalla alla olevaan tiivistelmään luovista aloista ja jatka sen jälkeen tehtävän pariin.

MITÄ LUOVAT ALAT OIKEASTAAN OVAT?

Luovat alat muodostavat merkittävän osan Suomen taloudesta. Niihin kuuluvat esimerkiksi peliala, audiovisuaalinen ala, musiikki, kustannusala, markkinointi, arkkitehtuuri, muotoilu ja tapahtumatuotanto.

Business Finlandin vuonna 2023 julkaistun [tilannekuvaraportin](#) mukaan luovien alojen ja tapahtumalan yhteenlaskettu liikevaihto oli vuonna 2022 noin 13,7 miljardia euroa. Alalla toimi yli 128 000 yritystä, joista suuri osa on pieniä yrityksiä tai yksinyrittäjiä. Kolme keskeistä liiketoimintaympäristöä työllisti yhteensä noin 61 000 henkilöä, ja kokonaisuudessaan luovat alat työllistävät yli 130 000 ihmistä. Raportissa luovat alat jaetaan kolmeen liiketoimintaympäristöön:

1. Monistettavat sisällöt

Tähän kuuluvat esimerkiksi peliala, musiikki, kustannusala ja audiovisuaalinen ala. Liiketoiminta perustuu usein tekijänoikeuksiin ja digitaalisiin jakelualustoihin. Peliala muodostaa merkittävän osan tämän sektorin liikevaihdosta. Toiminta on vahvasti kansainvälistä ja alustatalous vaikuttaa ansaintaan.

2. Luovat palvelut

Tähän kuuluvat esimerkiksi arkkitehtuuri, tuotesuunnittelu, markkinointi ja muotoilu. Luovien palveluiden arvo syntyy osaamisesta ja asiakastyöstä. Alan kasvu on viime vuosina ollut noin 5 % vuodessa. Luova osaaminen kytkeytyy yhä vahvemmin liiketoiminnan kehittämiseen ja strategiseen suunnitteluun.

3. Tapahtuma-ala

Tapahtumat kokoavat yhteen laajoja arvoverkostoja. Ne tuottavat suoraa taloudellista arvoa, mutta myös elämyksiä, alueellista vetovoimaa ja hyvinvointia. Koronapandemia vaikutti alaan voimakkaasti, mutta vuoteen 2022 mennessä liikevaihto oli palautunut hyvin ja viiden vuoden tarkastelussa kasvu on ollut yli 15 %.

MITÄ TÄMÄ TARKOITTA SINULLE?

Luovat alat ovat työmarkkinoiden näkökulmasta monimuotoinen kenttä. Työ on usein verkostoissa ja projekteissa tapahtuvaa, ja monilla luovan alan aloilla korostuvat sekä asioiden tekemisen osaaminen että vuorovaikutustaidot. Voidaan siis todeta, että luovat alat eivät ole vain "luovia töitä", vaan ne ovat:

- verkostoihin perustuvia,
- usein projektiluonteisia,
- kansainvälisiä,
- osaamisintensiivisiä,
- nopeasti muuttuvia.

Luovat alat kytkeytyvät myös muihin toimialoihin, kuten matkailuun, teknologiaan ja liiketoiminnan kehittämiseen.

MILLAISIA OSAAMISTARPEITA LUOVILLA ALOILLA ON?

Luovat alat eivät perustu pelkästään luovuuteen. Niillä yhdistyvät useat osaamisalueet:

Ammattiosaaminen

Jokaisella roolilla on oma tekninen tai ammatillinen ydinosaamisensa, esimerkiksi ohjelmointi, käsikirjoittaminen, suunnittelu, tuotanto, markkinointiviestintä tai rakennustekninen osaaminen.

Liiketoimintaosaaminen

Luovat alat ovat osa taloutta. Yritysten on ymmärrettävä ansaintamallit, asiakkuudet, kustannusrakenne ja kilpailu. Monilla aloilla yrittäjyys ja projektiluonteinen työ ovat tavallisia.

Verkosto- ja projektiosaaminen

Työ tapahtuu usein tiimeissä ja verkostoissa. Yksittäinen tuote, kuten peli, elokuva tai tapahtuma, syntyy useiden toimijoiden yhteistyönä. Kyky toimia projekteissa ja rakentaa yhteistyösuhteita on keskeinen taito.

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus, alustatalous ja teknologinen kehitys vaikuttavat lähes kaikkiin luoviin aloihin. Sisällön jakelu, markkinointi ja tuotanto ovat usein digitaalisia.

Vuorovaikutus- ja asiakasymmärrys

Luovilla aloilla tuotetaan arvoa asiakkaalle tai yleisölle. Siksi kohderyhmän ymmärtäminen, viestintätaidot ja kyky rakentaa käyttäjäkokemuksia ovat keskeisiä.

MITÄ TÄMÄ TARKOITTA URASUUNNITTELUN KANNALTA?

Luovilla aloilla ei aina ole yhtä selkeää ja lineaarista urapolkua. Työ voi olla:

- palkkatyötä,
- yrittäjyyttä,
- freelancetyötä,
- projektien yhdistelmää.

Menestyminen perustuu usein osaamisen jatkuvaan kehittämiseen, verkostoihin ja kykyyn yhdistää luovuus ja liiketoiminta.

Tehtävä: Minun reittini luovalle alalle

Hyödynnä esimerkiksi seuraavia lähteitä:

- Työmarkkinatorin ammattitieto -osio: <https://tyomarkkinatori.fi/henkiloasiakkaat/ammattitieto>
- Creative Finland -sivusto: <https://www.creativefinland.fi/>
- BusinessOulun luovien alojen toimialasivu: <https://www.businessoulu.com/yritykset-ja-yrittajat/toimialapalvelut/luovat-alat/>
- Luovan työn tekijät ja yrittäjät – Luovat ry:n verkkosivut: <https://luovat.org/>
- Työntulevaisuus.fi – luovat ammatit: <https://tyontulevaisuus.fi/luovat-ammattit/>
- Oppilaitosten omat koulutussivut

Älä käytä yli 10 minuuttia tiedonhakuun. Tavoitteena on hahmottaa kokonaisuus, ei tehdä täydellistä selvitystä.

1. VALITSE YKSI LUOVA ALA, JOHON SYVENNYT TARKEMMIN. VALITSE SELLAINEN, JOKA KIINNOSTAA SINUA.

- ☐ Kustannusala
- ☐ Musiikki
- ☐ AV-ala
- ☐ Peliala
- ☐ Arkkitehtuuri
- ☐ Tuotesuunnittelu
- ☐ Markkinointi ja luovat toimistot
- ☐ Palvelu- ja digitaalinen muotoilu
- ☐ Tapahtuma-ala

2. OSAAMINEN JA KOULUTUS

Mitä osaamista tässä työssä tarvitaan? (Esimerkiksi tekninen osaaminen, luovuus, tiimityö, liiketoimintaosaaminen.)

Miten tähän rooliin voi kouluttautua? (Esimerkiksi toisen asteen opinnot, korkeakoulutus, erikoistuminen, yrittäjyys.)

3. TYÖMARKKINAREALISMI

Selvitä, millä tavalla tällä alalla yleensä työskennellään.

- ☐ Palkkatyössä
- ☐ Yrittäjänä
- ☐ Freelancerina / projekteissa
- ☐ Useita tapoja yhdistellen

Perustele ajatuksesi:

Millainen palkkataso alalla on uran alussa? Entä kokeneena?

4. OMA OSAAMISENI

Mitä osaamista minulla on jo, joka sopii tälle alalle?

Mitä minun pitäisi vielä kehittää?

5. SEURAAVA ASKEL

Mikä olisi seuraava konkreettinen askel, jos haluaisit edetä tätä alaa kohti?

- ☐ Kurssi tai opintokokonaisuus
- ☐ Harjoittelu / kesätyö
- ☐ Harrastustoiminta
- ☐ Verkostoituminen
- ☐ Yrittäjyyden kokeilu
- ☐ Jokin muu: _____

Perustele ajatuksesi:

6. OMA REALISTINEN ARVIO

Voisinko nähdä itseni tällä alalla tulevaisuudessa?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ehkä
- ☐ En tällä hetkellä